

5,17 Jesus og Moseloven

I denne uttalelsen klargjør Jesus sitt forhold til Moseloven. De påfølgende versene blir mer spesifikke og stiller Jesu lære i kontrast til mange alminnelige fortolkninger av denne loven. «Dere har hørt at det er sagt ...» begynner Han, og konkluderer så med: «Men Jeg sier dere ...» Jesus åpenbarte den gammeltestamentlige lovens sanne mening i stedet for dens loviske tolkninger.

til alteret og der kommer på at din bror har noe imot deg, ²⁴ så la gaven din ligge der

foran alteret. Gå og bli først forliket med din bror, kom så tilbake og bær fram gaven din! ²⁵ Bli raskt enig med din motpart mens du ennå er på veien med ham, så ikke den du ligger i strid med, skal overlate deg til dommeren, og dommeren til rettstjeneren, og du bli kastet i fengsel. ²⁶ Sannelig sier Jeg deg: Du skal slett ikke komme ut derfra før du har betalt til siste øre.

5,21–26

Se kommentar av
Leif Kåre Lysaker

GUIDET TUR

Fortsatt fra s. 1094

MATTEUS' EVANGELIUM 5

Et betent ord: Jesu tilhørere hører ikke etter

Ett følelsesmessig ladet ord, «riket», får bilder til å danse i hjertene på Jesu tilhørere: vaiende bannere, glitrende hærskarer, gull og elfenbein fra Salomos tid, Israels nasjon gjenreist i herlighet. Likevel bruker Jesus ofte dette ordet som oppliver den jødiske pulsen. Det forekommer allerede i Hans aller første budskap: «Omvend dere, for Himlenes rike er kommet nær.» (4,17)

Forandringens vinder blåser gjennom Israel mens Jesus taler. Geriljasoldater, kalt seloter, henger i utkanten av folkemengdene og venter på klarsignalet. De er bevæpnet og velorganiserte, og i krigshumør mot det undertrykkende Roma. Opprørsignalet kommer imidlertid aldri. Til deres skuffelse blir det etter hvert klart at Jesus ikke snakker om et politisk eller militært rike.

De forventningene Jesus skaper, fører til forvirring og til slutt rasende forkastelse. Den første begeistringen for Jesu mirakler glir over i skuffelse når Han ikke gjenoppretter det lenge ventede riket. Som det viser seg, betyr ordet «rike» én ting for mengden og noe helt annet for Jesus.

To former for historie

Jesus antyder at det er to former for historie som løper parallelt. Vi lever i en synlig verden med familier og folk, byer og nasjoner – «denne verdens rike.» Men Jesus kaller folk til å vie livet sitt til et usynlig rike, «Himlenes rike», et rike som er mye viktigere og mer verdifullt enn noe som helst i den synlige verden. Det er som den vakreste perle i verden, sier Han – verdt å selge alt de eier for å investere i.

Framgang i Himlenes rike forutsetter en fullstendig forandring av verdier, slik vi ser i denne hovedtalen, Bergprekenen. «Salige er de fattige i ånden», sier Jesus, og de som sørger, de ydmyke, de som hungre og tørster etter rettferdighet, og de forfulgte – «for Himlenes rike er deres.» Status i denne verden er ingen garanti for status i Himlenes rike.

5,3 «Salige er de fattige i ånden,
for Himlenes rike er deres.»

SPØR DEG SELV

Er du opptatt av å lykkes i denne verdens rike – eller i Himlenes rike?

For å fortsette leseplanen GUIDET TUR, gå til s. 1046. Oversikt over hele planen finner du på bokmerket eller på s. x-xi.

Jesu slektstavle

1 Boken med Jesu Kristi slektstavle, Davids Sønn, Abrahams Sønn:

² Abraham ble far til Isak, Isak ble far til Jakob, og Jakob ble far til Juda og hans brødre. ³ Med Tamar ble Juda far til Peres og Serah. Peres ble far til Hesron, og Hesron ble far til Ram. ⁴ Ram ble far til Amminadab, Amminadab ble far til Nahsjon, og Nahsjon ble far til Salmon. ⁵ Med Rahab ble Salmon far til Boas. Med Rut ble Boas far til Obed, Obed ble far til sønnen Isai, ⁶ og Isai ble far til David, kongen. Med Urias kone ble kong David far til Salomo.

1,6 Lyssky aner

Matteus' liste skiller seg fra mange jødiske genealogier ved at den inkluderer kvinner – og det et overraskende utvalg kvinner. Tamar, en hedning, lurte og forførte svigerfaren sin og fødte to tvillinger utenfor ekteskap (1 Mos 38). Rahab, en annen hedning, var en tidligere prostituert (Jos 2,6). Rut vokste opp som hedning (Rut 1–4) og Urias kone Batseba var utro med kong David (2 Sam 11–12). Mange av mennene som nevnes, hadde også en ubehagelig fortid. Sammenlagt er disse forfedrene til Jesus en levende demonstrasjon av Guds evne til å arbeide med alle slags mennesker.

⁷ Salomo ble far til Rehabeam, Rehabeam ble far til Abia, og Abia ble far til Asa. ⁸ Asa ble far til Josafat, Josafat ble far til Joram, og Joram ble far til Ussia. ⁹ Ussia ble far til Jotam, Jotam ble far til Ahas, og Ahas ble far til Hiskia. ¹⁰ Hiskia ble far til Manasse, Manasse ble far til Amon, og Amon ble far til Josjia. ¹¹ På den tiden da de ble bortført til Babel, ble Josjia far til Jojakim og hans brødre. ¹² Etter at de var blitt bortført til Babel, ble Jojakim far til Sjealtiel, og Sjealtiel ble far til Serubabel. ¹³ Serubabel ble far til Abiud, Abiud ble far til Eljakim, og Eljakim ble far til Asor. ¹⁴ Asor ble far til Sadok, Sadok ble far til Akim, og Akim ble far til Eliud. ¹⁵ Eliud ble far til Elasar, Elasar ble far til Mattan, og Mattan ble far til Jakob. ¹⁶ Jakob ble far til Josef, Marias mann. Av henne ble Jesus født, Han som kalles Kristus.

¹⁷ Altså er alle slektsledd fra Abraham til David fjorten slektsledd, fra David inntil bortførelsen til Babel fjorten slektsledd og fra bortførelsen til Babel inntil Kristus fjorten slektsledd.

Kristus blir født av jomfru Maria

¹⁸ Jesu Kristi fødsel skjedde på denne måten: Etter at Hans mor Maria var blitt forlovet med Josef, før de var kommet sammen, viste det seg at hun var med barn ved Den Hellige Ånd. ¹⁹ Hennes mann, Josef, som var rettferdig, ville ikke føre offentlig skam over henne. Derfor ønsket han å løse henne fra forlovelsen i stillhet.

²⁰ Mens han tenkte over dette, se, da viste en Herrens engel seg for ham i en drøm og sa: «Josef, Davids sønn, vær ikke redd for å ta Maria, din ektefelle, hjem til deg, for det som er unnfanget i henne, er av Den Hellige Ånd. ²¹ Hun skal føde en Sønn, og du skal gi Ham navnet Jesus, for Han skal frelse sitt folk fra deres synder.» ²² Alt dette skjedde for at det skulle bli oppfylt som var talt av Herren ved profeten, når han sier:

1,18–20 Mer enn forlovet

Etter jødisk skikk var en forlovelse på Josefs og Marias tid en mellomting mellom dagens forlovelse og ekteskap. En forlovelse den gang var langt mer bindende: Den kunne bare brytes ved skilsmisse. Men hvis en forlovet kvinne ble gravid, ble hun regnet som en ekteskapsbryter.

²³ «Se, jomfruen skal bli med barn og føde en Sønn, og de skal gi Ham navnet Immanuel», som er oversatt: «Gud med oss.»

²⁴ Da Josef våknet av søvnen, gjorde han som Herrens engel hadde pålagt ham, og tok sin kone til seg. ²⁵ Men han levde ikke sammen med henne før hun hadde født sin første-fødte Sønn. Og han ga Ham navnet Jesus.

De vise menn fra Østerland

2 Etter at Jesus var født i Betlehem i Judea i kong Herodes' dager, se, da kom vise menn fra Østerland til Jerusalem. ² De sa: «Hvor er Den jødernes Konge som er født? For vi har sett Hans stjerne i Østen og er kommet for å tilbe Ham.»

³ Da kong Herodes hørte dette, ble han forskrekket, og det ble også hele Jerusalem med ham. ⁴ Og da han hadde samlet alle øversteprestene og de skriftlærde i folket, spurte han dem hvor Kristus skulle bli født.

⁵ Da svarte de ham: «I Betlehem i Judea, for slik er det skrevet ved profeten: ⁶ *Men du, Betlehem i Juda land, du er slett ikke den*

MATTEUS' EVANGELIUM

INTRODUKSJON

En bro fra gammelt til nytt

Hvorfor begynne med en liste med navn?

I løpet av 400 år var ingenting nytt blitt føyd til Bibelen. Profetene hadde stilnet. Det ene riket etter det andre steg fram og gikk til grunne i Midt-østen, og den lille nasjonen Israel led under dominansen fra større makter som Hellas og Romerriket.

Men så skjedde det noe skjellsettende. En baby ble født – en baby ulik alle andre som noen gang var kommet til verden. Ved å introdusere denne babyen som utviklet seg til mannen Jesus, åpner Matteus' bok en helt ny del av Bibelen – Det nye testamentet.

Helt fra første setning gjør Matteus det klart hva som er hans siktemål: Han forbinder Jesu komme med Det gamle testamentets historiske linje. Jesus var en jøde, sier han, Abrahams sønn. Han var også en konge, Davids sønn. Matteus gir seg så i kast med å skulle bevise en vågal påstand: Denne Jesus, fra den lille byen Nasaret, er selveste «Messias» – frelseren som det finnes så mange løfter om i Det gamle testamentet. «Kristus» er en gresk oversettelse av ordet «Messias».

1,21 «Hun skal føde en Sønn, og du skal gi Ham navnet Jesus, for Han skal frelse sitt folk fra deres synder.»

JESU SLEKTSTRE

Mennesker over hele verden, spesielt jøder, hadde ventet ivrig på Messias. De trodde at Hans komme ville forandre verdenshistorien fullstendig. Kunne denne snekkersønnen være den etterlengtede kongen? For å svare på dette spørsmålet starter Matteus med en slektshistorie.

Slektstavler – lange lister med navn – er sjelden interessante for andre enn dem som er direkte involvert. Men for dem er derimot disse listene alt annet enn kjedelige.

Hør hvordan en moderne forfatter beskriver hvordan det var å høre en gammel slektshistorie: «Det finnes et uttrykk, «høydepunktsopplevelse», et øyeblikk som du følelsesmessig aldri kan oppleve noe tilsvarende til senere i livet. Jeg fikk min den første dagen i byen Juffure, i svarte Vest-Afrika ... Jeg fikk gåsehud så kraftig som klinkekuler.» Med de ordene minnes Alex Haley, forfatteren av *Røtter*, den dagen han først hørte historien om unge Kunta Kinte. En aldrende historieforteller formidlet beretningen om gutten som ble fanget av slavehandlere i 1752.

VIKTIGHETEN AV RØTTER

Haleys forfedre i Tennessee og Virginia nedstammet direkte fra en innfødt afrikaner som ble tatt til fange i en liten landsby i Gambia. Den dagen han hørte den milde, gamle afrikaneren liste opp «og den og den tok den og den til sin kone, og fikk den og den», falt det siste leddet i Haleys slektsrekke på plass. *Røtter* forteller historien om denne forbindelsen.

På en lignende måte begynner ikke Matteus boken sin med Jesu fødsel, men griper lenger tilbake for å etablere Hans røtter. Hvis Jesus virkelig er Messias, må forfedrene Hans kunne godtgjøre påstanden. Som alle historiestudenter vet, er det ingen som bare kan erklære seg selv som konge – de må tilhøre en kongelig linje. Matteus sporer Jesu slekt tilbake til Abraham – far til det jødiske folk – som først fikk løftet om Messias, og til David – den store jødiske kongen.

FORBINDELSER TIL DET GAMLE TESTAMENTET

Etter å ha gjengitt Jesu blodslinje forteller Matteus historien om Jesu liv på jorden. Han baserer seg i stor grad på Det gamle testamentet, og siterer det oftere enn noen annen nytestamentlig forfatter. (Legg merke til uttrykk som: «Dette skjedde for at det skulle oppfylles som var talt ved profeten ...»)

Den første boken i Det nye testamentet står dermed som det evangeliet som krytter tingene sammen, som bindeleddet mellom det gamle og det nye. Matteus starter med Jesu røtter, men stiller samtidig Jesus fram i kontrast til det tradisjonelle jødiske bildet av Messias. Med Jesu, en konges komme, var flere århundrer ivrig venting over. Men Han kom for å etablere et helt annet slags kongerike – et kongerike annerledes enn noen hadde ventet.

Hvordan lese Matteus' evangelium

Alle som har lest gjennom et selvangivelsesskjema, vet hva skatteinkrevende setter pris på: rene, ryddige rekker med tall, med alle utgifter og inntekter sortert etter type og kilde. Derfor overrasker det ikke at det evangeliet som tilskrives den tidligere skatteinnkreveren Matteus, avspeiler en systematisk, bokføreraktig tenkning. Han forteller ikke historien om Jesus kronologisk – han sorterer faktaene etter emner.

Matteus samler Jesu utsagn i fem hovedbolker. Først kommer den berømte Bergprekenen i kapittel 5–7. Kapittel 10 gjengir Jesu instruksjoner til disiplene angående oppdraget deres. Kapittel 13 omfatter en serie lignelser om Riket. Kapittel 18 rommer Kristi Ord om menigheten som et fellesskap, og kapittel 23–25 Jesu tanker om religiøs hykleri og Hans forutsigelser angående framtiden. Mellom disse fem store talene finner du tilhørende scener med Jesus i aksjon.

Denne fremragende sammenstillingen av Jesu handlinger og undervisning har bidratt til å gi Matteus' evangelium en høyt aktet plass blant litteraturen. Kunstnere blir ofte trukket til det som et konsentrert sammen- drag av Jesu tjeneste: Ta for eksempel J.S. Bachs største koralverk, Matteuspassjonen, det gledesfylte spillet *Godspell*, og den italienske filmskaperen Pasolinis film *Matteus-evangeliet*. Den franske skeptikeren Renan hyllet Matteus' evangelium som kristendommens viktigste bok – den viktigste boken som noen gang er blitt skrevet.

To ulike tilnærminger vil være nyttige ved et inngående studium av Matteus' evangelium: Overvei først hvordan dette evangeliet skiller seg fra de andre tre. Da vil du få en idé om Matteus' særegne hensikt. Du vil deretter ha nytte av å slå opp mange av Matteus' henvisninger til Det gamle testamentet. De fleste av disse er oppført i fotnotene til bibelteksten i Bibelen – Guds Ord.

HØYDEPUNKTER I MATTEUS' EVANGELIUM

Følgende kapitler i Matteus' evangelium er spesielt verdt å merke seg. De inngår i leseplanen «GUIDET TUR gjennom Bibelen». For en nærmere beskrivelse, se s. x–xi.

Kapittel 5: Bergprekenen

Kapittel 6: Fortsettelse på Jesu lengste tale, kanskje det mest kjente avsnittet i hele Bibelen

Kapittel 13: Noen av Jesu lignelser – kortfattede historier med sterk bakenforliggende mening

Kapittel 19: Historier om tilgivelse og nåde

Kapittel 26: Jesu arrestasjon og rettergang

Kapittel 27: Korsfestelsen

Kapittel 28: Jesu oppstandelse

PERSONER DU VIL MOTE I MATTEUS' EVANGELIUM

Josef s. 1041

Døperen Johannes s. 1054

Herodes s. 1060

3-SPORSPLAN FOR LESING AV BIBELN

TID MED BIBELN
av Sara MH van Dijk

Av alle de grunnene folk oppgir for ikke å lese Bibelen, er ren og skjær motløshet det som rangerer høyest. Bare Bibelens lengde er overveldende. Bibelen i seg selv – med sine mer enn 66 forskjellige bøker av flere titalls ulike forfattere – er mer et bibliotek enn en bok. Det er ikke rart at folk blir forvirret og motløse.

Studentbibelens «3-spors leseplan» hjelper til ved å bryte Bibelen opp i mer håndterlige deler. Hvis Bibelen er ny for deg, begynn med Spor 1, fortsett så med Spor 2, og gi deg til slutt – hvis du er ambisiøs – i kast med Spor 3. Du vil oppleve at din forståelse og verdsettelse av Bibelen gradvis øker.

Samtlige tre spor anviser kun ett kapittel om dagen, bortsett fra i noen få tilfeller der kapitlene er svært korte. Lesingen vil bare ta omkring 10 minutter.

Spor 1

INNLEDNING TIL BIBELN

Spor 1 er stedet for å begynne med å lese Bibelen. Disse toukersplanene fører deg raskt inn i avsnitt som alle kristne burde kjenne. Men av alle Bibelens 1189 kapitler – hvorfor begynne med disse? For det første blir de ofte sitert og referert til andre steder. For det andre er de relativt lette å lese og forstå. Spor 1 er som en smaksprøve, en appetittvekker som gir deg lyst på mer.

Mange av disse kapitlene dukker også opp i Spor 2, GUIDET TUR. Hver gang det skjer, vil du finne en forklarende GUIDET TUR-kommentar i nærheten. Å lese den gjør deg ytterligere orientert.

Tidsforpliktelse: To uker

Mål: Å få oversikt over elementære bibelske grunnsannheter

1. To uker om Jesu liv og lære

- ☐ Dag 1. Luk 1: Forberedelse for Jesu komme
- ☐ Dag 2. Luk 2: Fortellingen om Jesu fødsel
- ☐ Dag 3. Mark 1: Begynnelsen til Jesu tjeneste
- ☐ Dag 4. Mark 9: En dag i Jesu liv
- ☐ Dag 5. Matt 5: Bergprekenen
- ☐ Dag 6. Matt 6: Bergprekenen
- ☐ Dag 7. Luk 15: Lignelser av Jesus
- ☐ Dag 8. Joh 3: En samtale med Jesus
- ☐ Dag 9. Joh 14: Jesu siste instruksjoner
- ☐ Dag 10. Joh 17: Jesu bønn for sine disipler
- ☐ Dag 11. Matt 26: Forræderi og arrestasjon
- ☐ Dag 12. Matt 27: Jesu henrettelse på et kors
- ☐ Dag 13. Joh 20: Oppstandelse
- ☐ Dag 14. Luk 24: Jesus viser seg etter oppstandelsen

2. To uker om Paulus' liv og lære

- ☐ Dag 1. Apg 9: Saulus' omvendelse
- ☐ Dag 2. Apg 16: Paulus' makedonske kall og flukt fra fengsel
- ☐ Dag 3. Apg 17: Scener fra Paulus' misjonsreise
- ☐ Dag 4. Apg 26: Paulus forteller livshistorien sin til en konge
- ☐ Dag 5. Apg 27: Skipsforlis på veien til Rom
- ☐ Dag 6. Apg 28: Paulus' ankomst i Rom
- ☐ Dag 7. Rom 3: Paulus' teologi i et nøtteskall
- ☐ Dag 8. Rom 7: Kamp mot synden
- ☐ Dag 9. Rom 8: Liv i Ånden
- ☐ Dag 10. 1 Kor 13: Paulus' beskrivelse av kjærligheten
- ☐ Dag 11. 1 Kor 15: Tanker om livet etter dette
- ☐ Dag 12. Gal 5: Frihet i Kristus
- ☐ Dag 13. Ef 3: Paulus' oppsummering av sin misjon
- ☐ Dag 14. Fil 2: Kristi etterfølgelse

3. To uker om Det gamle testamentet

- ☐ Dag 1. 1 Mos 1: Historien om skapelsen
- ☐ Dag 2. 1 Mos 3: Syndens opphav
- ☐ Dag 3. 1 Mos 22: Abraham og Isak
- ☐ Dag 4. 2 Mos 3: Moses' møte med Gud
- ☐ Dag 5. 2 Mos 20: Gaven de ti bud
- ☐ Dag 6. 1 Sam 17: David og Goliat
- ☐ Dag 7. 1 Sam 11: David og Batseba
- ☐ Dag 8. 1 Sam 12: Natan irettesetter kongen
- ☐ Dag 9. 1 Kong 18: Elia og Ba'al-profetene
- ☐ Dag 10. Job 38: Guds svar til Job
- ☐ Dag 11. Sal 51: En klassisk bekjennelse
- ☐ Dag 12. Jes 40: Trøstende ord fra Gud
- ☐ Dag 13. Dan 6: Daniel og løvene
- ☐ Dag 14. Am 4: En profets strenge advarsel

TENTRO TILLEGG

TENTRO TILLEGG
av Mari Böhlerengen

Følgende liste gir en oversikt over alle leksjoner og bibeltekst-ster i Tentro – frikirkelig konfirmasjon. Under hvert tema har vi samlet noen relevante ressurser (innblikk, artikler, oversikter og videokommentarer) med henvisning til hvor du finner dem i Studentbibelen FOKUS. Oversikten kan være en god hjelp til både konfirmanter, ledere og alle andre lesere som ønsker å dykke dypere ned i temaene.

1. GUD

EN FAR SOM ØNSKER KONTAKT

Bibeltekst: 1 Mos 1,1–5; Sal 8; Jes 40,28–31

Emneregister: Gud – s. 1498; Menneske – s. 1511; Treenigheten – s. 1525.

Relevante artikler: «Gud i arbeid» – s. 1; «Begynnelsens bok» – s. 4; «Jesu lignelser: Den bortkomne sønn»

Luk 15,11–32 (også kalt «Lignelsen om Den kjærlige far») – s. 1471; «Et levende mirakel» – s. 1540;

«Nærmere, dypere, rikere» s. 1572

Se leseplanen: «To uker om Gud og naturen» – s. ix

Fokus-video: 1 Mos 1,26; 1 Mos 2,1; 1 Mos 3,7–9; Gal 4,5

2. JESUS

EN GUD HER NEDE

Bibeltekst: Joh 1,1–14; Kol 1,15–20; Heb 1,1–3

Emneregister: Jesus – s. 1503; Inkarnasjon – s. 1501; Tilgivelse – s. 1524

Relevante artikler: «Hvorfor komme til jorden?» – s. 1043; «Grunnen til at Johannes skrev» – s. 1195.

Se oversiktene: «Jesu tjeneste; – mirakler; – lignelser; – lære; – siste uke; – tilsynekomster etter oppstandelsen» – s. 1469–1472.

Se leseplanen: «To uker om Jesu liv og lære» – s. vii

Fokus-video: 1 Tim 2,5; 2 Tim 2,8

3. DEN HELLEGE ÅND

VÅR HJELPER

Bibeltekst: Joh 14,15–18 og 26; Apg 2,1–4; Gal 5,22–23

Emneregister: Hellig Ånd, Den – s. 1499; Helbredelse – s. 1499; Gaver – s. 1497

Relevante artikler: «Eksplasjon» – s. 1215; «Den første menighetens hemmelighet» – s. 1219; «Åndsliv» – s. 1277.

Se leseplanen: «To uker om Den Hellige Ånd» – s. viii

Fokus-video: Apg 2,1; Apg 2,16–21; 1 Kor 12,4–11; Gal 5,25

4. REDNINGSOPPDRAGET

HVORFOR KOM EGENTLIG JESUS?

Bibeltekst: Joh 3,16–17; Matt 18,12–14; Rom 5,6–8

Emneregister: Frelse – s. 1496; Forsoning – s. 1495; Evig liv – s. 1493; Synd – s. 1522; Tilgivelse – s. 1524; Død – s. 1490; Dåp – s. 1491

Relevante artikler: «Kollapsen» – s. 7; «Planen» – s. 21; «Et moderne fredsbarn» – s. 1271; «Å bli del av Guds familie» – s. 1457; «Tenk deg at du ikke var kristen» – s. 1562

Se leseplanen: «To uker om det å bli kristen» – s. viii

Fokus-video: Luk 23,39–43; Joh 3,14–15; Rom 5,10–11; Ef 2,8–9; 1 Tim 2,5;

5. TRO OG TVIL

GODE SVAR PÅ GODE SPØRSMÅL

Bibeltekst: Mark 9,23–24; Joh 20,24–29; Heb 11,1

Emneregister: Tro – s. 1524; Tvil – s. 1525; Øyenvitner – s. 1528

Relevante artikler: «Bak kulissene» – s. 59; «Oppriktige spørsmål» – s. 1208; «Ryktet spres» – s. 1207; «Mer enn et spøkelse» – s. 1217; «Et levende mirakel» – s. 1540; «Kristen med god grunn» – s. 1536

Fokus-video: Heb 11,6; 1 Pet 5,7

Derfor kan du stole på Bibelen

Om Bibelens pålitelighet, tolkning og anvendelse

av Espen Ottosen

Den som hevder at Bibelen er til å stole på – og at det går an å bygge sitt liv og sin tro på denne boken – må være forberedt på mange motforestillinger. En særlig utfordring er at angrepene på Bibelen er så varierte. Derfor går det ikke an å komme med et kort svar og en kort begrunnelse for hvorfor Bibelen fullt og helt er Guds ord.

For å gjøre det litt enkelt, kan vi gruppere anklagene mot Bibelen i tre grupper:

1. Noen angriper selve sammensetningen av Bibelen. De argumenterer for at det var tilfeldigheter – eller pur kirkelig maktkamp – som førte til at Bibelen er som den er.

2. Noen angriper Bibelen for å være selvmotsigende og uklar. Ofte vil det bli hevdet at Paulus er uenig med Jesus eller at Matteus sier noe annet enn Lukas på viktige områder. Dessuten sies det ofte at Bibelen har mange feil og er preget av sin tid med manglende kunnskap.

3. Noen angriper selve innholdet i Bibelen. De kan hevde at den Gud vi møter, særlig i Det gamle testamentet, er blodtørstig, hevnlysten og urettferdig. De opplever det som rystende at Jesus advarer mot en evig fortapelse eller hevder at skilsmisse er synd.

Jeg skal ikke hevde at det er enkelt å besvare alle anklager som rettes mot Bibelen. Men jeg er heller ikke i tvil om at det finnes mange gode svar. Og jeg hevder gjerne at Bibelen er til å stole på.

DE MANGE TOLKNINGENE

På mange områder tolker kristne Bibelen på ulike måter. De ulike kirkesamfunnene har ulike forståelser av dåp, nattverd, endetid og homofili. Bare for å nevne noe. I tillegg vet vi at kirken og de kristne stadig har endret standpunkt. Mange mente for noen hundre år siden at slaveri var noe Gud mente var greit, og de mente at det stod i Bibelen at jorden var flat. I dag er det ingen som tenker slik.

Alt dette forteller at vi bør være ydmyke. Kristne har tatt feil før og vil nok ta feil i framtiden. Samtidig må vi avvise at tolkningsmulighetene er uendelige. Noen tolkninger er mer sannsynlige enn andre. Hvis vi leser eventyret til H.C. Andersen om piken med fyrstikkene, kan vi kanskje være uenige om alderen på piken som dør, for det fortelles ikke. Vi kan kanskje se ulikt på akkurat hva forfatteren vil si oss når han gjengir at piken i en hallusinasjon ser en varm stue. Men det er selvsagt umulig å forstå denne historien som en beskrivelse av situasjonen for aidssyke barn i Afrika! Da står vi ikke overfor en tolkning av novellen, men tull og tøys.

Slik er det også med tekstene i Bibelen. Tolkingsmulighetene er ikke uendelige. Ingen tekster kan forstås på tusenvis av måter.

Derfor er det verdt å huske at en del av uenigheten mellom kristne handler om noe annet enn ulike tolkninger av konkrete bibeltekster. Vi kan nevne spørsmålet om jomfrufødselen. Ingen trenger å være i tvil om at både Matteus og Lukas forteller at Maria var jomfru da hun ble gravid. Tolkingsarbeidet er ikke krevende på dette punktet. Alle som kan lese, forstår hva evangelistene ønsker å si.

Men så er spørsmålet: Kan vi tro det som fortelles i disse evangeliene? Vi vet at det gis ulike svar, men årsaken er ikke at tekstene kan forstås ulikt. Da dreier det seg altså ikke om ulike tolkninger av det som står skrevet, men om ulike holdninger til bibelteksternes pålitelighet.

Det er ikke alltid lett å tolke bibeltekster, men det er heller ikke tvil om at Bibelen i mange spørsmål er usedvanlig klar. Den forkynner klart og tydelig om Jesus som den eneste frelser og forsoner. Han ble født av en jomfru ved Guds inngripen, døde på korset, og ble reist opp etter tre dager. Bibelen forteller at mennesker som ikke tror på Jesu frelse, er under Guds vrede fordi de er syndere. Den som derimot tror på Jesus, har et evig liv i vente, mens den som avviser evangeliet, går fortapt. Dette budskapet er helt klart i Bibelen.

Også mange aktuelle spørsmål gir Bibelen et klart svar på. Den forkynner at misunnelse og gjerrighet er galt, at skilsmisse er synd, at sex før ekteskapet er galt (Mark 10,11–12; 1 Tess 4,4ff), og at vi skal betale skatt og lyde myndighetene (Mark 12,14ff; Rom 13). Den oppfordrer oss til å søke Guds rike og advarer mot veien til fortapelsen. Vi bes om å være overbærende, gjestfriske, avstå fra baksnakking og løgn.